

Ý NGHĨA CỦA XÃ HỘI NGÀY TẾT

CỘNG SẢN và MÙA XUÂN

NHƯ THIẾT

Chủ nghĩa cộng sản là Mùa Xuân của nhân loại.

Khi cái tự nhiên hoang sơ chưa in dấu vết của con người thì bốn mùa Xuân, Hạ, thu, Đông chỉ là hiện tượng chuyển tiếp của khí hậu theo những quy luật tự nhiên thuần túy. Khi ấy chưa có những mùa màng biểu trưng xã hội: mùa nông nản say đắm hoặc mùa ảm đạm thê lương... Bằng thực tiễn và hoạt động sống lâu dài trong lịch sử, nhân loại đã từng bước nắm bắt bản chất của giới tự nhiên và biến nó thành đối tượng của mình và cho mình trong hàng loạt quan hệ phong phú. Cái thiên nhiên thứ hai đó đã cùng một lúc phản ánh một thông tin kép: thuộc tính của chính nó và bộ mặt của con người. Bởi thế, nên trước tiết trời mùa nóng, mặt đất đầy nắng lửa và bão tố bất ngờ..., cỏ cây, vạn vật như bộc lộ hết mình, người ta đã gọi mùa hè là mùa nông cháy.

Henri-Haino, nhà thơ mà Mác yêu thích, thường rất tinh tế khi sử dụng những hoán dụ đầy hài hòa giữa cảnh sắc tự nhiên với quan hệ xã hội, tâm lý con người:

Mùa Hè nông cháy ở trên má em,

Mùa Đông lạnh lẽo trong tim em.

Nhưng có một ngày,

Hỡi em!

Mùa Đông sẽ trên má,

Mùa Hè sẽ trong tim.

Vượt khỏi thuộc tính tự nhiên vốn có, bốn mùa thời tiết đã trở thành bốn mùa tượng trưng và càng ngày càng được mở rộng ý nghĩa. Mùa Xuân là mùa giàu sức tượng trưng nhất. Nhân loại đã từng gọi: Mùa Xuân – mùa khởi đầu, Mùa Xuân – mùa sinh sôi, Mùa Xuân – mùa tươi trẻ. Mùa Xuân – mùa tốt lành, Mùa Xuân – mùa hy vọng, Mùa Xuân – mùa yêu thương... Đó cũng là sự tượng trưng cho những giá trị tốt đẹp nhất mà nhân loại khao khát vươn tới trong cuộc sống từ sự suy nghĩa, niềm cảm

Xúc đến mọi hoạt động sáng tạo. Con người mong ước tuổi trẻ, tình yêu, tâm hồn, tài năng và lối sống... tràn đầy tính chất của Mùa Xuân là vì thế.

Tuy nhiên, nhân loại vẫn chưa có được một mùa Xuân thực sự đáp ứng những mong muốn sâu sắc của mình. Phải có một chế độ mới, một xã hội mới mở đầu cho cuộc sống hoàn chỉnh của con người. Mùa Xuân thực sự ấy chính là chủ nghĩa cộng sản. Không chỉ Pôn Vayăng Cutuyariê, mà mọi người cộng sản đều coi là chủ nghĩa cộng sản là mùa Xuân, là tuổi trẻ của nhân loại. Mùa Xuân là sự khởi đầu, là những gì rực rỡ, tương sang, sinh sôi, tốt lành, huy hoàng, đầy sức sống và gọi mở niềm say mê, ưa thích. Khái niệm Mùa Xuân được nêu ra đó không gạt bỏ cái nghĩa đen, cái cảnh sắc vốn có của tự nhiên trong những tháng đầu của hằng năm, mà còn gói gọn một mơ ước vĩ đại cho vĩnh viễn những năm tháng đầu của lịch sử nhân loại. Với cái nghĩa bóng tuyệt diệu đó, sẽ không phải là quá lời khi nói rằng, lịch sử nhân loại không hề có bốn mùa, mà chỉ có mùa Đông và mùa Xuân. Trong xích xiềng của chế độ người bóc lột người, nhân loại đã hàng ngàn năm sống trong đêm tăm tối của mùa Đông băng giá:

*Thuở Anh chưa ra đời,
Trái đất còn mức nở.
Nhân loại chưa thành người,
Đêm ngàn năm man rợ*

(Tố Hữu)

Bởi vậy, khi nói tới Mùa Xuân Cộng sản là nói về sự thắng lợi của chủ nghĩa cộng sản trên trái đất, sự hiện thực hóa lý tưởng cao đẹp của chủ nghĩa Mác – Lênin, nói về sự chuyển mùa lớn lao và lạ lùng trong cái nghĩa bóng sâu xa. Mùa Xuân, biểu trưng của chủ nghĩa cộng sản, cũng không dừng lại ở những khái quát hợp lý của tư duy triết học. Đồng cảm sâu sắc với nhận xét của P.V. Cutuyariê, nhiều nhà thơ cộng sản Việt Nam đã nói đến Mùa Xuân Cộng sản bằng hệ thống biểu hiện đặc sắc của nghệ thuật thi ca.

*Phương pháp của học thuyết ta là đòn bẩy khổng lồ
Nâng trái đất lên tầm thời đại.
Sự nghiệp tương lai đặt trên vai thế hệ trẻ,
...
Cuộc sống phát triển không ngừng,
Phong trào luôn luôn đổi mới,
Chủ nghĩa cộng sản là tuổi thanh xuân của thế giới.*

(*Thơ Sóng Hồng*, tập II)

Mùa Xuân Cộng sản, mùa Xuân tượng trưng toàn vẹn của mơ ước, đã từng xuất hiện sinh động trong thơ của những chiến sĩ cộng sản lỗi lạc và những thi sĩ yêu thích của nhân dân – qua hình tượng “Mùa Xuân vĩnh viễn”, “Mùa Xuân nhân loại”...

*Những ngày tươi sáng không xa nữa
Xuân mới đang về với thế gian.
Muôn cánh hoa lòng đều hớn hờ,
Không còn tiếng khóc với lời than*

(Lê Đức Thọ: *Ý xuân*, 1944)

*Trời hôm nau đậm xám ngắt màu Đông,
Ai cảm được mùa Xuân xanh tươi sáng,
Ai cảm được những đoàn chim quyết thắng.
Sắp về đây tắm nắng xuân hồng?*

(Tố Hữu: *Xuân đến*, 1945)

Mơ ước về sự toàn thắng của chủ nghĩa cộng sản, lý tưởng cộng sản, những nhà thơ cộng sản luôn ý thức về hương sắc mùa Xuân và xác định tính chất tươi đẹp của nó.

Tuy nhiên, với sự nhạy cảm tinh tế của nhà thơ kết hợp với nhận thức sáng suốt của người chiến sĩ cộng sản ở mỗi người, họ đều thấy rằng, mùa Xuân mới mẻ ấy không dễ gì hái lượm. Mùa Xuân Cộng sản rất đẹp, nhưng không phải đến ngay với mọi người, mọi lúc. Nếu mùa Xuân thiên nhiên, mùa Xuân Cộng sản – với ý nghĩa rộng mở và sâu xa – đến với nhân loại không thể không vượt qua cái mùa Đông thê lương đầy đen tối của chủ nghĩa tư bản. Khi mùa Xuân vĩnh viễn ấy chưa đến thì cảnh sắc của tiết xuân tự nhiên hằng năm vẫn diễn ra và thấm đầy nước mắt của nhân dân lao động. Hầu hết những bài thơ Xuân của Sóng Hồng, Lê Đức Thọ, Tố Hữu trước Cách mạng Tháng Tám đã khắc họa sâu đậm hình tượng ngang trai giữa dáng xuân với hồn người, giữa cảnh xuân với cuộc đời, giữa vẻ đẹp thiên nhiên với mọi thứ bùa nhơ đầy ô uế của xã hội đương thời. Đó là những năm tháng của cả bốn mùa xiềng xích, máu lửa, chém giết, tù đày, bạo ngược, tủi hờn. Giữa cái không gian “Nàng Xuân phủi tuyết trên áo, Và dáng cả một bầu trời tạnh ráo” cho thi ca, thì cũng là cái thời gian:

*Chiếc cốc đời đang tràn đầy máu lệ,
Và lắng trần gian nặng trĩu trái đau thương.*

(Sóng Hồng: *Xuân đã về*, 1943).

Trong cái địa ngục trần gian ấy, mọi vẻ đẹp của thiên nhiên cũng không thể tô điểm cho các quan hệ xã hội thối rữa, không thể làm dịu đi nỗi đau thương và bất hạnh của người nô lệ:

*Ôi xuân nay chỉ là xuân lạnh chết
Trong hồn đau phẫn uất của công nông.*

(Tố Hữu: *Xuân lòng*, 1938)

Tuy chặng đường dài của lịch sử nhân loại đã xuất hiện không biết bao nhiêu mong ước và cách kiếm tìm hạnh phúc cho con người, nhưng mọi mong ước đều trở thành mộng ảo, mọi cách kiếm tìm đều bất gặp cái hư vô. Nhiều viễn cảnh huy hoàng của tôn giáo về thế giới bên kia cùng với tiếng chuông cầu yên ủi trong thực tại cũng không làm người mọi tủi hờn, căm giận:

*Có lúc nào không
Nghe lời hỏi chuông đổ,
Mà lòng bối khổ,
Mà môi nở cười?*

*Hay tiếng chuông rơi
 Buông lời an ủi,
 Càng khua sâu tủi,
 Càng rung oán hờn!
 (Tố Hữu: Tiếng chuông nhà thờ)*

Khi chưa có chủ nghĩa cộng sản, mọi con đường đi đến mùa Xuân nhân loại đều bị khép kín hoặc nửa chừng ngoặt khỏi mục tiêu.

Cũng lần đầu tiên trong lịch sử nhân loại, cuộc Cách mạng Tháng Mười vĩ đại thành công đã mở ra con đường duy nhất tới mục tiêu mà bấy lâu con người khao khát. Mơ ước ngàn đời không phải của một người, mà của cả dân tộc, giai cấp và nhân loại, chỉ có thể được tiến hành hiện thực bởi chủ nghĩa cộng sản – sức cộng sản – sức mạnh và chân lý ngời sáng của thời đại. Với lực lượng hùng hậu của giai cấp vô sản, sự sáng suốt và kiên trung của Đảng Cộng sản, cách mạng vô sản đã từng bước đẩy lùi mùa Đông băng giá của nhân loại, tạo nên sự hồi sinh kỳ diệu và làm ngời lên hương sắc mùa Xuân mong đợi bao lâu:

*Đảng ta Mác – Lênin vĩ đại,
 Lại hồi sinh, trả lại cho ta,
 Trời cao, đất rộng bao la,
 Bát cơm, tấm áo, hương hoa, hồn người.
 (Tố Hữu: Ba mươi năm đời ta có Đảng)*

Cách đây 68 năm, những cánh én mùa Xuân cộng sản chỉ mới xuất hiện trên bầu trời Liên bang Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Xô-viết, mà nay đã chao liệng trên mọi lục địa của thế giới này. Mùa Xuân vĩnh viễn của nhân loại đang đến với toàn trái đất trong sự thắng lợi tất yếu của chủ nghĩa cộng sản.

Mùa Xuân – đối tượng thi ca yêu thích của người cộng sản.

Mùa Xuân với những cảnh sắc tươi sáng, rực rỡ là một đối tượng giàu khả năng gợi mở các nhu cầu hoạt động thẩm mỹ phong phú của con người. Có thể tìm thấy bóng dáng của mùa Xuân trong thành quả nghệ thuật thi ca của nhân loại. Làm thơ về mùa Xuân dường như một hiện tượng phổ biến đối với mọi thi sĩ, kể cả những thi sĩ trào phúng. Giống như một chủ thể sáng tạo chân chính, những nhà thơ cộng sản cũng gắn bó với mùa Xuân, và coi nó như một đối tượng thẩm mỹ quen thuộc, nếu không muốn nói là một đối tượng trung tâm trong cảm thụ, bình giá và sáng tạo. Có thể nói chắc chắn rằng mùa Xuân đã chiếm một vị trí không nhỏ trong phạm vi phản ánh của các nhà thơ cộng sản. Chỉ qua mấy tập thơ tuyển của Sóng Hồng, Lê Đức Thọ và Tố Hữu, những bài viết trực tiếp về mùa Xuân đã chiếm một tỷ lệ khá cao. Đó là chưa kể đến các vấn đề xã hội nóng hổi và phong phú được trình bày gắn chặt với mùa Xuân.

Trong lịch sử thi ca, không hiếm những trường hợp mà đối tượng được phản ánh chỉ tồn tại như một yếu tố gợi mở mà nghệ sĩ không hề hiểu thích nó. Mùa Xuân vốn đẹp, nhưng hết sức xa lạ với những tâm hồn đen tối và bệnh hoạn. Ngay với những tình cảm bằng phẳng và trí tuệ cận hợp, mùa Xuân cũng chỉ là đối tượng của sự thương ngoạn tầm thường, thậm chí đi liền với những hưởng thụ vật chất thô lậu. Hình tượng về những mùa Xuân được nhân hình hóa tràn đầy những hấp dẫn thân xác đã từng choáng ngợp trong thơ ca lãng mạn, đồi trụy. Đó cũng là sự gắn bó của một đối tượng bị bóp méo bởi một tâm hồn thấp hèn. Với mối quan hệ ấy, giá trị thẩm mỹ của mùa Xuân không hề xuất hiện, mà chỉ nổi lên trình độ nhận thức và trạng thái tình cảm phi thẩm mỹ của chủ thể sáng tạo.

Ngược lại, yêu thích mùa Xuân, nói đúng hơn, sự yêu thích đến độ không thể cầm bút xây dựng nên hình tượng về nó, những nhà thơ cộng sản đã thực hiện mối quan hệ hài hòa giữa đối tượng với tâm hồn tuyệt vời.

Nếu mùa Xuân với cả nghĩa đen và nghĩa bóng đã từng tạo nên những phản cảm đối với những tâm hồn chán chường, bi lụy, thì sự yêu thích là thơ mùa Xuân của thi sĩ cộng sản chỉ càng nói lên sự gặp gỡ hồn nhiên giữa những giá trị tuyệt diệu của cả đối tượng phản ánh lẫn chủ thể sáng tạo. Đó là sự gặp gỡ giữa những cảnh sắc rực rỡ, huy hoàng với nhận biết sáng suốt, tình cảm cao đẹp, niềm tin mãnh liệt, ý chí bền vững của một kiểu nhân cách tiên tiến nhất trong lịch sử.

Hướng thơ vào chủ đề mùa Xuân, những nhà thơ cộng sản đã trước hết nhận biết và cảm thụ về nó một cách toàn diện, đa dạng, sâu sắc. Mùa Xuân đã được phát hiện từ dáng vẻ vốn có dễ thấy nhất đến chiều sâu của những mối quan hệ xã hội phức tạp. Chỉ cần đọc tên một số bài thơ m của Sóng Hồng, Lê Đức Thọ và Tố Hữu cũng có thể thấy phạm vi phản ánh và những định hướng của hoạt động sáng tạo: *Xuân đến, Ý xuân, Xuân lòng, Xuân sớm, Giữa ngày xuân, Rừng mai, Những mảnh lòng, Xuân, Xuân 69, Lòng xuân chiến sĩ, Xuân về với những niềm tin, Một khúc ca xuân, Với Đảng – mùa xuân, Xtaligrat- một ngày xuân, Xuân nhân loại...*

Cuộc sống, đặc biệt là cuộc sống cách mạng, đã đặt ra không biết bao nhiêu vấn đề cấp bách cho hoạt động sáng tạo. Nhưng tại sao người cộng sản vẫn thích làm thơ về mùa Xuân, một đề tài tưởng chừng như đã giàu giá trị thưởng ngoạn?

Không phải ngẫu nhiên, trong những ngày đầu năm, nhân dân ta khao khát và chờ đợi những bài thơ Xuân của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại. Cùng với ý nghĩa tư tưởng to lớn mà Bác xác định, mọi người còn muốn đón nhận ánh sáng trong trẻo và âm vang tha thiết của một tâm hồn tuyệt diệu trong thơ Xuân. Nhân dân ta cũng quen thuộc với sự xuất hiện của thơ Xuân Tố Hữu mỗi độ Xuân về, ở những bước ngoặt của lịch sử dân tộc, nhiều bài thơ về Xuân của Sóng Hồng, Lê Đức Thọ lại vang lên những âm thanh của cuộc sống mới mẻ. Làm thơ về mùa Xuân là một sự yêu thích của người cộng sản. Đã có lần trong một vài thơ Xuân, Tố Hữu như đã reo vui khi viết:

Ồ thích thật, bài thơ miền Bắc,

Rất tự do nên tươi nhạc, tươi văn.

(Bài ca mùa xuân 1961)

Làm thơ về mùa Xuân đã trở thành một nhu cầu thẩm mỹ của người cộng sản. Sự say mê ấy là kết quả phức hợp của nhiều yếu tố, nhưng trước hết phải thấy vai trò

Quan trọng của những giá trị tinh thần. Tinh thần các quan cách mạng trong sáng tạo bao trùm lên hầu hết những bài thơ Xuân của người chiến sĩ cộng sản. Niềm lạc quan đó đã tạo nên sức mạnh phi thường cho người chiến sĩ cách mạng trước mọi thử thách hiểm nghèo nhất trong bước đường chiến đấu. Tinh thần lạc quan ấy cùng thể hiện ở niềm tin mãnh liệt và son sắt đối với lý tưởng cách mạng. Niềm tin đó đã làm cho người cộng sản giữa đêm dài đen tối vẫn thấy ngày mai trong sáng, giữa lao tù xiềng xích vẫn thấy đất trời tự do, tâm hồn khoáng đạt. Nằm giữa ngục thất, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng viết những câu thơ nói lên tinh thần ấy:

*Canh bố, canh năm vừa chợ mắt,
Sao vàng năm cánh mộng hồn quan.*

(*Nhật ký trong tù*)

Niềm lạc quan tin tưởng vào chân lý cách mạng, tương lai tươi sáng của nhân loại đã từng tạo nên những hình tượng thi ca đầy thuyết phục. Hình tượng ngày mai người ca sĩ sông Hương sẽ giữ sạch mọi lớp bùn nhơ của hôm nay được dựng lên không chỉ là một khát vọng, mà còn là một niềm tin, một câu trả lời của tinh thần lạc quan sâu sắc:

*Tình ơi gian dối là tình,
Thuyền em rách nát còn lành được không?
- Rãng không, có gái trên sông,
Ngày mai cô sẽ từ trong tới ngoài.
Tham như hương nhụy hoa lái,
Sạch như nước suối ban mai giữa rừng.
Ngày mai gió mới ngàn phương,
Sẽ đưa cô đến một vườn đầy xuân.*

(Tố Hữu: *Tiếng hát sông Hương*, 1938)

Mọi đày ải, cực hình của những nhà tù khét tiếng cũng không bẻ gãy được tinh thần lạc quan và niềm tin của người cộng sản:

*Nơi đây ai là Dac Pao, Lao bảo,
Là Côn Lôn, thế giới của ưu phiền?
Tôi sẽ cười như kẻ sẵn lòng tin,
Giữ trinh bạch linh hồn trong bụi bẩn.*

(Tố Hữu: *Tâm tư trong tù*, 1939)

Tinh thần lạc quan và niềm tin son sắt ấy cũng phản ánh trạng thất tình cảm phổ biến của những nhà thơ cộng sản: vượt qua mọi bi lụy và luôn giữ một niềm tin bất tuyệt. Thơ Sóng Hồng như đã reo lên niềm vui ấy trước *Chuyện hằng ngày* quân dân ra bắn rơi máy bay Mỹ, chôn vùi uy thế không lực Hoa Kỳ, như ca lên mừng *Xuân đại thắng*:

*Kìa xem,
Mặt trời hôm nay sáng hẳn lên.
Bờn lương tri loài người thức tỉnh,
Hàng triệu ngôi sao tươi cười, lấp lánh,
Nhìn Việt Nam chiến thắng rợp cờ hồng.*

(Sóng Hồng: *Xuân đại thắng*)

Ngay cả trước cái chết, người cộng sản cũng không để mất niềm tin như J. Phuxích đã trăng trối lại với anh em, đồng chí: “Vi niềm vui tôi đã chiến đấu, nay rồi phải hy sinh, cũng vì niềm vui, xin đừng buồn”. Tinh thần lạc quan, niềm tin và niềm vui vốn là những phẩm chất giá trị phổ biến trong cuộc sống của người cộng sản. Nó như chất men tạo nên sự say mê nháy bén nhất trước những đối tượng thẩm mỹ long lanh, giàu sức gợi mở đối với tâm hồn. Mùa Xuân đến với người cộng sản như Cái Đẹp đến với một chủ thể thẩm mỹ tràn đầy khả năng thụ cảm và sáng tạo tương ứng. Mang sẵn trong lòng niềm lạc quan và trạng thái tinh cảm hứng khởi hồn hậu, hương sắc mùa Xuân đã thổi bùng nhu cầu sáng tạo thẩm mỹ ở người cộng sản. Sự yêu thích làm thơ Xuân chỉ là hiện tượng bình thường đối với những nhà thơ cộng sản. Nhưng vượt khỏi cái bình thường chính là sự hài hòa đến mức sâu sắc giữa tâm hồn tươi mát thường xuyên trước mọi dáng vẻ đáng yêu của cuộc đời.

Nét mới của mùa Xuân trong thơ cộng sản.

Mùa Xuân trong thơ cộng sản khác với mùa Xuân bình thường vẫn thấy trong thiên nhiên. Có trở về với cái nghĩa bóng của mùa Xuân mới thấy hết những nét đặc sắc của một mùa Xuân rộng mở rất mới mẻ trong thơ của người cộng sản. Bất cứ hiện tượng nào của tự nhiên cũng xuất hiện theo những quy luật của nó:

*Cả vũ trụ chuyển vận theo quy luật của Tự nhiên.
Mặt trời mọc,
Áng mây trôi,
Hoa nở rộ trong vườn,
Hạt nảy mầm dưới nắng.*

(Sóng Hồng: *Mỹ nhất định thua*)

Nếu quy luật tự nhiên xã hội đã chi phối mùa thời tiết, tạo nên cảnh Đông tàn, Xuân tới, thì những đổi thay xã hội lại không phụ thuộc vào sự vận hành mù quáng vô tri. Mặt trời tự nhiên làm cho hoa nở, chim ca, thì mặt trời cộng sản chủ nghĩa – mặt trời chân lý – đã mở ra hy vọng của mùa Xuân nhân loại tràn đầy hạnh phúc. Thông qua những quy luật xã hội, con người hy vọng vươn tới đỉnh cao chói ngời của những kỳ tích mà quy luật của tạo hóa không thể nào sản sinh ra được:

*Cứ như thế, cho tới ngày giải thoát
Cả Loài ta. Và khi đó, Tự nhiên*

*Sẽ trở nhìn, ngỡ ngác, lớp thanh niên
Xây thế giới cao quá trời xa thăm.*

(Tố Hữu: *Hy vọng*)

Qua thơ của người cộng sản, mùa Xuân đã đi từ nghĩa đen đến nghĩa bóng, đã chuyển từ tự nhiên vào xã hội, đã vươn từ tầm thấp đến tầm cao, đã nối liền tương lai với quá khứ, đã đổi thay từ đối tượng thường ngoạn đến đối tượng mang giá trị toàn vẹn trong các quan hệ đa dạng của con người. Những nhà thơ cộng sản cũng đã đưa mùa Xuân ra khỏi con đường nhỏ hẹp của thơ ca xưa cũ, phá bỏ cái nhìn muôn thuở đầy sáo rỗng trong quá trình phản ánh mùa Xuân. Mùa Xuân bởi thế đã trở thành một *đối tượng thẩm mỹ đặc biệt* gắn liền với *thực tiễn, nhu cầu và hoạt động xã hội phong phú* của con người. Để hiểu hết, khám phá và sáng tạo trước một đối tượng như thế, những nhà thơ cộng sản đã tự xác định cho mình – chủ thể thẩm mỹ - một định hướng rất mới trong cảm nhận mùa Xuân. Đó là sự *đổi khác đi, vươn cao lên, mở rộng ra các cung bậc tình cảm* cho ngang tầm với mùa Xuân lý tưởng.

Điệp khúc “Xuân ở lòng ta đã khác rồi” trong bài thơ *Lòng xuân chiến sĩ* của Lê Đức Thọ đã như một khẳng định về đổi mới sâu sắc của chủ thể sáng tạo:

*Xuân ở lòng ta đã khác rồi
Đâu còn ca ngợi cánh hoa tươi
Như làn môi ngọc cô trinh nữ
Trước gió xuân sang lá lướt cười.*

*Muôn hoa đua nở đón tin xuân
Là cả muôn lòng của Quốc dân
Hợp lại kết thành hoa Lý tưởng
Xuân về tô điểm lại Giang san.*

Sự đổi khác trên một tầm cao mới đã cho phép những nhà thơ cộng sản khám phá ra bo nét đặc sắc của những mùa Xuân dân tộc, giai cấp và thời đại hết sức sâu rộng:

*Đẹp biết bao, cuộc chiến đấu anh hùng,
Khi dân tộc nhịp bước cùng thời đại.
Khi quá khứ, tương lai soi mình trong hiện tại,
Khi mỗi ngày ta sống, một ngày Xuân.*

(Tố Hữu: *Xuân 69*)

Khi mùa Xuân đã được gắn với các yếu tố xã hội to lớn đó, thì nó cũng mang theo nhịp điệu sống động của các cuộc đấu tranh cách mạng, lao động sáng tạo, phong thái sinh hoạt... trong không gian và thời gian cụ thể lịch sử. Mùa Xuân đã rất mới, bởi nó có mặt tại các mũi nhọn của cuộc sống. Nó mang hơi thở nóng hổi của các cuộc cách mạng đang diễn ra trong thời đại chúng ta. Với ý nghĩa đó, có thể nói, không có tranh tĩnh vật trong thơ Xuân của người cộng sản. Mùa Xuân bao giờ cũng

hoạt động. Không còn những nàng Xuân rón rén lả lướt trong thi ca hiện nay. Mùa Xuân luôn luôn tràn đầy sức sống.

Đó là những mùa Xuân hùng hực khi thế chiến đấu hùng hực chiến đấu giành Độc lập, Tự do, Thống nhất Tổ quốc, đánh lại thù trong giặc ngoài, nêu cao truyền thống quyết thắng của cha ông mỗi lần ra quân.

*Phải chăng trận đánh hôm nay,
Mấy trăm năm lại một ngày ra quân.
Giữa mùa đất nước sang Xuân,
Bao mùa Xuân lại ra quân mấy lần,
Gian truân chồng chất gian truân,
Xuân này quyết thắng một lần nữa đây.
Quang Trung năm đó có hay?*

(Lê Đức Thọ: *Biên giới Tây Nam*)

*Thành thị: nông thôn,
Rừng núi, đồng bằng.
Như bầm nút: nhất lễ nổi dậy,
Như bầm nút : đồng loạt tiến công.*

(Sóng Hồng: *Tết Mậu Thân*)

Đó cũng là những mùa Xuân khẩn trương lao động xây dựng Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong hoàn cảnh khó khăn phức tạp:

*Rộn ràng thay cảnh quê hương
Nửa công trường, nửa chiến trường xôn xao.*

Những mùa Xuân của kế hoạch 5 năm tràn đầy nhịp lao động hùng tráng:

*Nao đi tới! Bác Hồ ta nói
Phút giao thừa, tiếng hát đêm xuân
Kế hoạch năm năm. Mời những đoàn quân.
Mời những bàn chân, tiến lên phía trước.
Tất cả dưới cờ, hút lên và bước,
Đi ta đi! Khai phá rừng hoang
Hỏi núi non cao, đàn sát đàn vàng?
Sông Đà, sông Lô, sông Hồng, sông Chảy.
Hỏi đâu thác nhảy, cho điện quay chiều?
(Tố Hữu : Bài ca mùa xuân 1961)*

Quy luật Tạo hóa đã cho con người những ngày Xuân tươi sáng một cách hào phóng. Nhưng, bằng mồ hôi, nước mắt và máu xương, chỉ một ngày Xuân lao động và đấu tranh thôi cũng là vô giá:

*Ai tính được giá một ngày Xuân đẹp?
Ai tính được giá một ngày gang thép,
Một nén tơ tằm, một bát cơm ngô?
Đã bao nhiêu ngày lụt, ngày khô,
Và biết mấy chiến công, chiến sĩ!*

(Tố Hữu: *Trên đường thiên lý*)

Mùa Xuân gian khổ, mùa Xuân giải phóng, xm quyết thắng, mùa Xuân anh hùng, mùa Xuân sáng tạo, mùa Xuân tương lai... đều là những tượng trưng rất mới trong thơ Xuân của những nhà thơ cộng sản.

Nếu mùa Xuân tự nhiên được coi là sự biểu hiện hồn hậu vẻ đẹp của vũ trụ, thì mùa Xuân cộng sản chính là sự kết tinh nhuần nhuyễn các giá trị xã hội trong quá trình đi tới của lịch sử nhân loại. Người mang những giá trị tuyệt vời nhất của mùa Xuân cộng sản Việt Nam chính là Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu. Dường như mọi nét tinh túy nhất của vũ trụ và con người Việt Nam bốn ngàn năm lịch sử đã được cô đúc trong cuộc sống và sự nghiệp cao đẹp mãi mãi tỏa hương sắc mùa Xuân của Bác Hồ vĩ đại:

*Đèn khuya Hà Nội trên Lãng,
Một vầng trăng sáng như đêm trăng rằm.
Bốn ngàn năm, bốn mươi năm,
Tỏa quanh nơi Bác đang nằm hào quang.*

(Tố Hữu: *Đêm Xuân 1985*)

Tháng Giêng 1985, mùa Xuân thứ 40 của chủ nghĩa xã hội Việt Nam đã về trong công cuộc lao động, chiến đấu và sinh hoạt rất mới. Những nhà thơ cộng sản đã bắt gặp sáng tươi của những người chiến sĩ nhân dân trên điểm tựa ở tiếng máy reo trên công trường thủy điện khổng lồ Thác Bà, ở cả những trận tuyến thầm lặng của công tác an ninh phức tạp.

Mùa Xuân đến, không phải đã hết ngay những ma quỷ và thú dữ. Chúng ta không vẽ cung tên để xua đuổi chúng như người xưa nữa... Bằng khối óc và trái tim chói ngời của chủ nghĩa cộng sản, bằng đôi tay mạnh mẽ của tuổi thanh niên, chúng ta cầm chắc vũ khí trong thế tiến công, sẵn sàng quét sạch đi mọi rác rưởi của lịch sử, để cho mùa Xuân vĩnh viễn của nhân loại và của Việt Nam ngày càng tràn ngập hoa tươi và ánh sáng.